

також, більш образне визначення цього процесу – «макдоналізація вищої освіти», тобто використання в його структурах принципів ресторану швидкого обслуговування – ефективність, передбачуваність і контрольованість навчального процесу» [3, с. 58].

Можливо у комодифікації і фрагментизації вищої освіти і виявляється «загибель ідеї університету». Оскільки із ідеєю класичного університету і класичної університетської (вищої) освіти несумісні такі міркування: «До основних досягнень останнього десятиліття в маркетингу вищої освіти можна віднести визначення продукту ВНЗ, його споживачів, покупців і цільової аудиторії, а також усвідомленні необхідності стратегічного підходу до маркетингової діяльності і її організаційного оформлення. Впровадження системи маркетингу в освітньому закладі означає по суті філософію ринкових стосунків в системі освіти, де забезпечується взаємодія споживачів і виробників освітніх і супутніх послуг і продуктів в умовах вільного ринку» [1].

Література

1. Білоусова С. В. Маркетинг освітніх послуг: стан, тенденції, перспективи // Бізнес-навігатор. – 2015. – № 1. – С. 39-41.
2. Карпов А. О. Коммодифікація образования в ракурсе его целей, онтологии и логики культурного движения // Вопросы философии. – 2012. – № 10. – С. 85-96.
3. Фортунатова В. А. Идеология коммодификации и стратегия современного образования // Вестник Волгоградского государственного университета. Сер. 7, Филос. – 2017. – Т. 16. – № 1. – С. 54-61.

УДК 004: 378.147 (043.2)

Головко С. Г., к.і.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА

Закон України «Про освіту» серед пріоритетних напрямів розбудови вітчизняної освіти визначає систему заходів, спрямованих на ефективне використання в освітньому процесі інформаційно-комунікаційних технологій як необхідну умову надання якісних освітніх послуг. Згідно ст. 3 Закону кожен здобувачі всіх рівнів освіти, зокрема й вищої, має право на доступ до наукових та інформаційних ресурсів, зокрема, в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів. Стаття 9 інституціалізує дистанційну форму здобуття освіти як індивідуалізований процес, який ґрунтується на опосередкованій взаємодії

віддалених один від одного учасників освітнього процесу та передбачає формування і підтримку інформаційного середовища, що функціонує на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Інформаційні технології на основі сучасних програмних засобів розглядаються важливим засобом ефективного управління освітньо-науковим процесом в університеті та забезпечення якості освіти (ст. 41) [1].

Інформаційно-комунікаційна компетентність випускника вищої юридичної школи є важливим складником професійної компетентності майбутнього юриста. На сьогодні поширення в освітній практиці вищої професійної школи набули електронні підручники. Згідно Закону «Про освіту» електронний підручник є електронним навчальним виданням із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів, забезпечує інтерактивну взаємодію.

В освітньому процесі підготовки майбутніх юристів ефективно використовуються, наприклад, електронний підручник з дисципліни «Кримінальне право», який забезпечує активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, підвищення її продуктивності на основі формування умінь та навичок професійної діяльності, забезпечує набуття досвіду самостійного вирішення юридичних проблем у конкретних ситуаціях.

Інтерактивний електронний підручник з судової риторики «Агон» дає можливість організувати практичні заняття із використанням методів інтерактивного навчання («мозковий штурм», «мозкова атака»), проводити змагання в ораторській майстерності. Електронний навчально-методичний посібник з дисципліни «Податкове право» містить інтерактивний курс лекцій із питань правового регулювання податків і зборів, які є складовою податкової системи України. Особливо ефективними для формування практичних умінь та навичок майбутніх юристів є навчальні програми-симулятори (комп'ютерні програми – ігрові системи, що моделюють реальні події правового поля): ділова гра з дисципліни «Банківське право», яка моделює механізми правового забезпечення надання банківського кредиту, процеси складання реальних кредитних договорів з урахуванням усіх прав та обов'язків до конкретної кредитної угоди; комп'ютерна гра «Юридична консультація», що дає можливість відпрацьовувати акти діалогового спілкування (юридичне консультування); рольова гра з дисципліни «Цивільний процес» з використанням комп'ютерної програми «Ліга-закон», яка моделює судове засідання з розгляду цивільної справи, відтворення типових ситуацій і конкретних прийомів розгляду і вирішення юридичних справ шляхом розігрування ігрових ситуацій, активної участі всієї групи в реалізації цілей заняття. Віртуальні лабораторії («Віртуальна криміналістична лабораторія») забезпечують можливість відпрацьовувати вміння та

навички майбутньої професійної діяльності у віртуальному середовищі.

Комп'ютерні системи контролю та оцінювання навчальних досягнень дають можливість викладачеві організувати результативний та об'єктивний контроль та оцінювання рівня сформованості предметних та професійних умінь і навичок [2].

Ефективним способом формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх юристів є практичні завдання з використанням електронних ресурсів («Ліга-Закон», електронні юридичні бібліотеки «Pravoznaves», «Pravo», «Zakon»). Використання системи інформаційно-правового забезпечення «Ліга-Закон» дає можливість формувати у студентів навички вирішення завдань юридичної практики, що передбачають роботу з нормативно-правовою інформацією, своєчасне врахування змін законодавчої бази, оптимальний пошук інформації, проведення аналітичної роботи з документами, опрацювання великих масивів інформації, опанування алгоритмів пошуку потрібної інформації. Ця функціональна платформа є сукупністю комп'ютерних правових систем, які містять правову інформацію, коментарі фахівців, систематизовані тематичні добірки документів, а також забезпечують користувачів інструментами аналітичного опрацювання інформації.

Майбутні юристи можуть відпрацьовувати вміння створювати і вести добірки документів, рубрикатори та класифікатори, коментарі до них; установлювати зв'язки між документами, ознайомлюватися з різноманітною довідковою інформацією; створювати статистичні огляди та звіти; працювати з чинною нормативною базою та створювати свої бази даних [3, с. 148-151].

Таким чином, використання освітніх та управлінських технологій на основі сучасних мультимедійних та апаратних засобів є невід'ємною частиною функціонування інноваційного вищого навчального закладу. Відповідно, одним із пріоритетних завдань вищої юридичної освіти є формування інформаційно-комунікаційної компетентності студента як важливого складника професійної компетентності юриста. Його вирішення забезпечується використанням в освітньому процесі електронних засобів навчального призначення та освітніх електронних ресурсів для підготовки майбутніх юристів.

Література

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Головка С. Г. Особливості розроблення та використання засобів комп'ютерної підтримки у підготовці майбутніх правників / С. Г. Головка // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2010. – № 4(17). – С. 129-133.
3. Інформаційні технології в юридичній діяльності: базовий курс: навч. посіб. / [авт. кол. О. В. Співаковський, М. І. Шерман, В. М. Стратонов, В. В. Лапінський]. – Херсон: ХДУ, 2012. – 220 с.